

6 اصلی که دانشجویان باید توجه کنند

توجه به ابعاد مختلف علمی و معرفتی دانشگاه و دانشجو و همچنین تبیین خط مشی اسلامی شدن دانشگاه‌ها و نیز جایگاه رفیع دانشجویان در ساختن آینده روشن برای ایران اسلامی همواره از محورهای اظهارات آیت‌الله جوادی آملی در دیدار با مسئولین و جوانان بوده است.

توجه به ابعاد مختلف علمی و معرفتی دانشگاه و دانشجو و همچنین تبیین خط مشی اسلامی شدن دانشگاه‌ها و نیز جایگاه رفیع دانشجویان در ساختن آینده روشن برای ایران اسلامی همواره از محورهای اظهارات آیت‌الله جوادی آملی در دیدار با مسئولین و جوانان بوده است.

به گزارش گروه دریافت خبر خبرگزاری دانشجویان ایران (ایسنا)، آیت‌الله جوادی آملی در پیامی به دانشجویان، به شش اصل معرفتی، تربیتی و اخلاقی که باید همواره مد نظر و مورد توجه دانشجویان باشد، اشاره کرده است که به مناسبت روز دانشجو بخش‌هایی از اظهارات این مرجع تقلید خطاب به دانشجویان را از نظر می‌گذرانیم.

تغذیه روح از حکمت و محبت

یکم: همان طوری که فرشتگان از تسبیح و تحمید و تهلیل و تکبیر خدا، اغتذا می‌کنند، روح مجرد انسانی نیز از حکمت و محبت تغذی می‌نماید تا هم شأن عقل نظری او با حصول معارف غیبی تغذیه گردد، و هم شأن عقل عملی وی با شهد محبت کامیاب شود. لذا برنامه اصلی رسول اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) در چهره تعلیم کتاب و حکمت و تزکیه نفوس تجلی نمود، و اجر رسالت آن حضرت محبت عترت شد، که هیچ گاه از قرآن جدا نخواهند شد.

بنابراین، وداد معلمان آسمانی و مودت وحی الهی اولین شرط فرشته خویی است.

علم وسیله تقرب به حق تعالی

دوم: چون جان لبریز از محبت خدا و اولیای او فراتر از قلمرو زمان و گسترده‌تر از فلات زمین است، برای تعلم وی نه زمان مخصوص معتبر است و نه زمین خاص شرط است؛ چنان‌که هیچ کدام از علل و عوامل مادی مانع آن نخواهد بود، لذا نه تنها هر روز باید بر درجات علم افزود، چنان‌که از حضرت رسول اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) منقول است: روزی که بر دانشم افزوده نگردد، برایم مبارک نیست؛ بلکه هر محفلی باید سبب ازدیاد معرفت گردد، چنانکه از آن حضرت (صلی الله علیه و آله و سلم) رسیده است؛ هر کس در مجلسی بنشیند و چیزی در آن مجلس نیاموزد و بر دانش خویش نیفزاید، جز دوری از خدا سبحان بهره نبرده است.

از آن چه گذشت روشن می‌شود که علم وسیله تقرب به خداست، و یکی از بارزترین مصداق آیه کریمه‌ی: *وابتغوا إلیه الوسيلة* می‌باشد، زیرا چیزی که تحصیل آن مایه قرب به خدا و تعطیل آن سبب بُعد از اوست، حتماً وسیله مناسبی برای شناخت خدا و امتثال وظیفه الهی خواهد بود.

هر چیز بدون وجه خدا هالک است

سوم: همان طوری که با سرمایه معرفت خدا و محبت او سراسر جهان هستی وجه‌الله می‌باشد، و برابر آیه مبارکه‌ی: *فأینما تولوا فثم وجه الله* به هر چیزی و شخصی، به هر کوی و برزی و به هر سمت و سویی نگاه شود، چهره رحمت خدا جلوه‌گر بوده، متن صراط مستقیم می‌باشد، با غفلت از دفینه غیبی و اغماض از رمز و راز فطری، تمام جهات عمودی و افقی جز کژراهه چیزی نخواهد بود، چنانکه از تمثیل آیه کریمه‌ی: *أینما یوجه لا یأت بخیر* استنباط می‌گردد.

برهان مطلب در قرآن کریم چنین تبیین شد: چون هر چیز بدون وجه خدا هالک است؛ کل شیء هالک إلا وجهه، اگر به هر چیزی بدون آیت بودن نسبت به خدای معروف و محبوب نگریسته شود، ناظر و منظور و نظر، محکوم به هلاکت‌اند و بر هالک جز کژی چیزی نیست.

معرفت خداوند بالاترین دانش

چهارم: گرچه هر دانش استدلالی که به تشریح اسرار خلقت می‌پردازد، به منزله تفسیر آیه‌ای از آیات تکوینی خداست و هر علم برهانی که به تبیین رموز هستی منتهی می‌گردد، به مثابه شرح متنی از متون کتاب کیان و ترجمه کلمه‌ای از کلمات متکلم غیبی خواهد بود، لکن والاترین دانش مُستدل و بالاترین علم مُبرهن، فراگیری معرفت صاحب آیات و کلمات یعنی خدای منان خواهد بود که از هر آیه و کلمه‌ای و از هر تفسیر و تشریحی و از هر مفسر و شارحی به ما نزدیک‌تر می‌باشد، بلکه از خود ما به ما نزدیک‌تر خواهد بود و این راه نزدیک، جز با یک گام طی نمی‌شود؛ یک قدم بر خویشتن نه و آن دگر در کوی دوست.

رسالت اندیشوران و شناخت آفت‌های فکری

پنجم: روح مجرد انسانی مادامی که به عنوان نسیم الهی بدن طبیعی را زنده نگه می‌دارد، همانند دیگر مترمّتان، محکوم به احکام زمان خاص خود خواهد بود، لذا نه تقدیم متأخر رواست و نه تاخیر متقدم.

آن چه اکنون رسالت اندیشوران دینی را تشکیل می‌دهد، بعد از استحکام مبانی و اصول اسلام، شناخت آفت‌های فکری است که همواره، مکاره می‌نشیند و محتاله می‌رود، چون شرّ بالذات ممتنع است، گزنده‌ترین شبهه و خرنده‌ترین نقد دینی از خیر قابل اعتنایی برخوردار بوده، شناسایی و پاسخ مستدل آن، از کامل‌ترین مصادیق اثاره دفائن عقول خواهد بود، که پیروان راستین پیامبران الهی (علیهم‌السلام) موظف به آنند و استفاده از رهنمودهای سودمندانه آنان از بهترین کارهای متعلمان طریق نجات

است که اگر عالمان ربّانی و متعلّمان بر سیل رستگاری، به وظیفه خویش قیام و اقدام کنند، از همج راع که همان شبهات دینی‌اند، کاری ساخته نیست.

لزوم هماهنگی میان حوزه‌های فکری و متون دینی

ششم: خصیصه نظام اسلامی آن است که مراکز علمی آن صبغه اسلام داشته، عناصر محوری آن‌ها را اصول فکری و مسائل ارزشی اسلام تشکیل می‌دهد. متون درسی دانشگاه‌ها و اصول علمی آن‌ها را می‌توان با رهنمودهای جامع فکری و ضوابط مُتَلَقّات از قرآن و عترت(علیهم‌السلام) منطبق نمود که با آن‌ها موافق باشند یا با آن‌ها مخالف نباشند، کرایم اخلاقی را می‌توان از راهنمایی‌های دینی استنباط کرد و تعلیم هماهنگ با تزکیه را فراسوی دانشگاهیان گرانقدر نصیب نمود.

اگر هر علم مبرهنی، اعم از علوم تجربی و انسانی به نوبه خود تفسیر صحیح و تبیین درست آیتی از آیات نظام هستی می‌باشد، تدریس چنان علوم باید در راستای تشریح متن دینی و تفسیر کلمات الهی باشد.

بنابراین، از جهات متعدد می‌توان حوزه فکری و استدلالی یک جامعه اسلامی را مطابق همان نظم دینی تنظیم کرد. منشأ استبعاد اسلامی شدن علوم و متون درسی دانشگاه‌ها محصول غفلت یا تغافل از نصوص جامع و اصول علمی کلی است، که درباره بسیاری از رشته‌های فکری، از خلال آیات قرآن کریم یا نصوص روایی عترت طاهرین(علیه‌السلام) استظهار می‌شود.

منبع: کتاب سروش هدایت، جلد اول

پیام آیت الله العظمی جوادی آملی، به دومین اردوی فرهنگی آموزشی دانشجویان سراسر کشور 1375